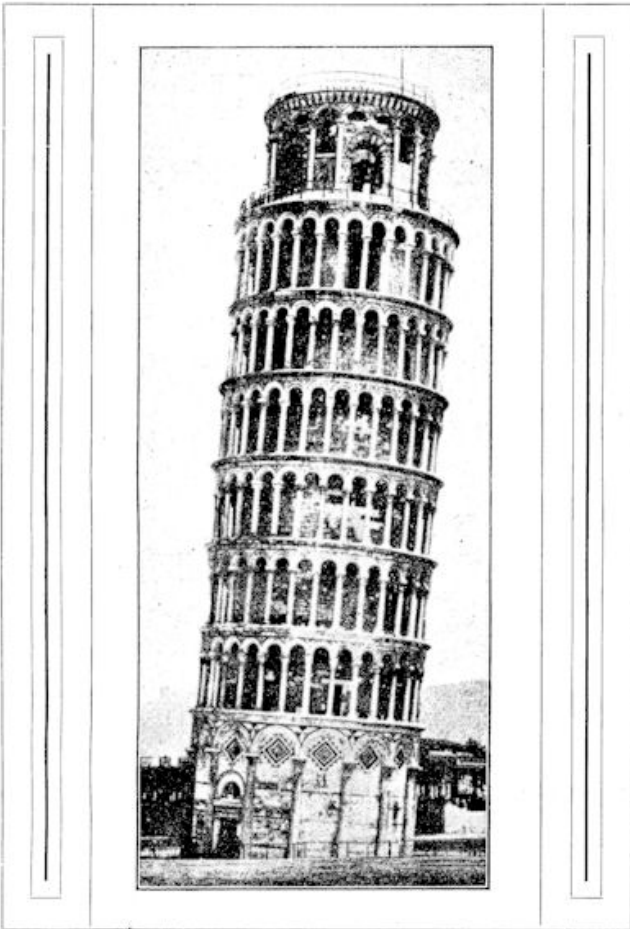

DE TOREN VAN PISA.

Hij zijn niet veel oude gebouwen, die zuiver loodrecht staan; de meeste hellen, goed gemeten, eenigszins over. In ons land zijn in dit opzicht o.a. merkwaardig de toren van de Oude Kerk in Delft, en de Oldehove te Leeuwarden, aan welke laatste een aardige legende verbonden is, om de scheefheid te verklaren. De meest beoemde onder de scheeve torens is echter die van Pisa in de Italiaansche provincie Toskane. Deze toren dagteekent uit de 13e eeuw, is gebouwd door een Duitscher, die Willem heette, en heeft een hoogte van 52 Meter. Hij

is volkomen rond, heeft acht verdiepingen, van welke zes door zuilengangen omringd zijn, is van boven plat en geheel van marmer gebouwd. Er wordt beweerd, dat de toren met opzet scheef gebouwd is; daar echter vele gebouwen in Pisa naar de zeezijde overhellen, is het meer waarschijnlijk, dat de scheefheid haar ontstaan dankt aan verzakking van den bodem. De toren was echter zóó solied gebouwd, dat voor korten tijd, al hing hij vijf Meter uit het lood, er geen enkele scheur in te vinden was.

In den laatsten tijd is dat evenwel veranderd; de toren begint bedenkelijk te scheuren, zóó bedenkelijk, dat men plannen heeft gemaakt om hem af te breken, opdat hij niet onverwacht instort, gelijk de St. Markustoren te Venetië eenige jaren geleden deed.

A. L.

LETTEREN EN TAAL.

VRAGENBUS.

Godsvrucht. — Te of ten. — Gebraden haan. — Tweede ontbijt.

Mr. E. A. F. Th. te D. H. vraagt:

Is het taalkundig te verdedigen, dat men, zooals wijlen de geleerde Van der Palm in zijn werk: „Aanteekeningen op den Bijbel” doet, spreekt van *Godvrucht*? Is dat mischien om consequent te blijven, omdat men zegt een *Godvruchtig* en niet *Godsvruchtig* mensch? Zoodat men in beide woorden de *s* wèl of niet moet gebruiken, en v. d. P. aan het weglaten van die letter de voorkeur meent te moeten geven?

Antw. — „Vrucht” in „Godsvrucht” is *vrees*. (Vergelijk het Duitsche *Gottesfurcht*.) *Godsvrucht* is dus: vrees Gods, vrees des Heeren. Hier is de *s* dus gewettigd. „Godvruchtig” = Godvreezend, vreezend God; niet van God. Hier zou dus de *s* misplaatst zijn.

Voorts: In zijn werk „Het leven van Jezus” schrijft L. S. P. Meijboom herhaaldelijk: „*ten* voorschijn,” wat ik nog bij niemand anders aantrof, maar steeds, zooals ik meen, dat het zijn moet, „*te* voorschijn.” Wat is juist?

Antw. — Wijlen Dr. M. had blijkbaar helderder blik op de Nederlandsche taal dan op het Christelijk geloof. — We hebben in „*te* voorschijn” een dier vele 3e naamvals-vormen, welke onze taal nog rijk bleef: ten jare, ter ure, enz. Bij enkele dezer is het *teeken* van dien naamval, *n* of *r* verdwenen. Zoo in „*te* rade” en „*te* voorschijn.” Soms vindt men *n* en *r* beide: ten doode, ter dood; ten tijde, te dier tijd. Wat Dr. M. schreef is juist, doch in onbruik geraakt.

C. D. te R. vraagt:

Onlangs hoorde ik zeggen: „Hij speelt den gebraden haan;” wat wil dat zeggen en waar komt het van daan?

Antw. — In de Middeleeuwen was het niet ongewoon, dat de aanzienlijken bij een feestmaal een gebraden vogel, een pauw, een haan of anderen sierlijken vogel op tafel lieten brengen, die met al zijn veeren getooid was. Zulk een vogel vormde dan het sieraad van de tafel. „Den gebraden haan spelen” wil dus zeggen: pralen, groot vertoon maken.

Ik lees nu en dan wel eens van een „tweede ontbijt,” waarmee dan bedoeld wordt het „koffiedrinken” om 12 uur 's middags. Is dat een goede uitdrukking?

Antw. — Neen, zeker niet. „Ontbijt” past alleen voor den *eersten* maaltijd, en dien kan men natuurlijk niet voor de tweede maal doen. Toch is het nog beter dan het miselijke „lunch.” Gelukkig keert men weer terug tot het oude, mooie „*noenmaal*.” — „Noen” is 12 uur des middags.

Mogen we ook spoedig van *déjeuner*, *diner* en *souper* verlost worden, waarvoor we zoo goede Nederlandsche woorden hebben! Waarom volgen *onze* jongelui in den strijd voor *onze* taal niet het voorbeeld van Vlaanderen en Duitschland?

A. J. H.

VAN „ZONNIG EUROPA.”

De jongen, die daar knabbelt aan een maïs-aar is een zoon van het Zuiden, een Italiaansche jongen uit het volk. Hij woont in het land van de maïsvelden. En hij zou ons veel kunnen vertellen van zijn land, dat geheel anders is dan het onze. Hij leeft in het lomder der kastanjeboomen, der cypressen, der vijgeboomen en der olijven. Het Italiaansche landschap bekoort door zijn schoone plantenwereld; de edelste vruchten pronken er in het fijnste groen; de bloemen van het Zuiden kleuren er met ongekende pracht.

Hij kent ze, de variaties der Italiaansche wereld, want hij heeft in verschillende deelen van het land gewerkt. Hij heeft de hooge blauwe bergen gezien met hun sneeuwkappen, hij weet van de wijnheuvels en de rijstvelden, hij kent de marmeren steden, die de trots van zijn land zijn; hij kent den diep-blauwen hemel, die daar de „wereld” overwelpt.

Van hem geldt Jonathans woord: „Italië's zon ontstak het vuur in de zwarte kolen, die onder zijn voorhoofd glinsteren, en de frissche blos is door de stralen van den zuiderhemel op zijn gelaat geschilderd. Geuren waren de eerste lucht, welke hij als kind inademde, bloemen het bed, waarop hij sluimerde, abrikozen en perziken, vijgen en druiven het eerste voedsel, dat hij smaakte.”

Toch meene niemand, dat in het land van „dolce far niente” niet hard gewerkt wordt. Er zijn er velen, die maar weinig rust kennen, en die hun leven in gezetten en zwaren arbeid doorworstelen. Het volksleven in Italië geeft zulke belangrijke verschillen met het onze, vooral ook op het terrein van den arbeid en op dat van het huiselijk leven.

Wie 's avonds laat door de nauwe straten der volksbuurten van Napels wandelt, vindt daar allen met drukken arbeid bezig bij het soberlicht van petroleum-lampjes. Aan kleine tafeltjes gezeten, heeft ieder er zijn werk. En vroolijk gaat het daar toe. Het zingen staat niet stil.

Het volk is eenvoudig, al te eenvoudig vaak. Het leeft meer buiten dan in het huis. De huizen zijn dan ook bijna zonder uitzondering klein en donker. Soms verlicht een klein lampje een hoek van het duistere vertrek. Meubels vindt ge er niet veel in staan. Een groot familiebed is al het voornaamste, en het is eigenaardig, dat dit er zoo helder uitziet en hierdoor afsteekt bij al het overige in de woning.

Op straat maakt men het toilet. De vrouwen helpen elkander met het vlechten van het gitzwarte haar. En zoo maar de schoenen glimmen als spiegels, is men netjes; want een paar gepoetste schoenen „maken daar den man.”

Op den dag kunt ge in zoo'n volksbuurt het woelige leven opnemen.

Allerlei geluiden mengen zich dooreen en boven het knallen en luiden en bellen en blaten en loeien en kraaien klinkt het geschreeuw van den koopman, die zijn muilnier afbeult, want hij „kent het leven van zijn beest niet.”

De lectuur van den dag is de krant, waarmee de „giornaliere” op de straten vent. Het „gemengd nieuws” is in het blad het een en het al. Men leest het met een smaak, waarmee in oudere tijden de Frankische en Britsche romans werden aangehoord en genoten.

Het blad wordt dagelijks „opgeluisterd” door „private correspondentie.” Als ge verschillende drama's, in de helste kleuren beschreven, akelig boeiend hebt bevonden, kunt

ge genieten van wat minnende harten elkaar verzekeren. Het Italiaansche hart schijnt dan wel in vuur en vlam te kunnen staan. Men „zweert,” men kust „als een bezetene,” men is „aan de grootste wanhoop ten proef” En dergelijke ontboezemingen vangen aan met woorden als „Dievegge!” „Mijn bestaan!” enz.

Dat de bevolking bijgeloovig is, is van algemeene bekendheid. Liever kleedt men een ziek kind met een kleine pij der Franciscanen, dan dat men een arts zal raadplegen. De H. Franciscus zal het zieke knaapje of meisje opmerken en genezen. Ook ziet men niet zelden boven de deur van een eenzame woning twee koehoornen, die de booze machten weren moeten; ook zouden deze voor dieven bewaren.

We willen eindelijk de volgende zede, die we in een bijdrage over de Napolitaansche vrouw vonden, onzen lezeressen niet onthouden.

Als een vrouw ziek is, doet ze de gelofte aan haar beschermheilige, aanzichzelf een nieuwe japon te zullen schenken, zoodra ze weer beter is. Haar man kan dan met een gerust hart naar de modiste gaan, om een heiligen plicht te volbrengen.

Zelfs doen de buurvrouwen ook mee in het afleggen van een soortgelijke belofte voor zich, wanneer de ziekte van ernstigen aard is.

Toch — hier is niet enkel plaats voor scherts. Zulke en onkunde is immers bedroevend.

Het zijn maar enkele ruwe lijnen, die ik trok in deze bijdrage. Het loont de moeite, over het volksleven in de verschillende Europeesche landen te lezen. En het Italiaansche leven is om meer dan één reden belangrijk.

Italië is en blijft een heerlijk land.

Om zijn natuurschoon.

Om zijn verleden.

Het land van Dante is één tentoonstelling, die herinnert aan de kunst der oudheid. Wat beitel en penseel voortreffelijks leverden, vindt ge er in onverminderd schoon . . .

Zoon van het Zuiden, ge leeft als in een ideaal-wereld, wat natuur en kunst betreft. Maar zij gaat voorbij met haar prachtpaleizen en praalgraven; met haar schoonheid en haar weelde.

De puinen van uw land zeggen het u; de brokken en stukken der oude zuilengangen zeggen het u; tusschen de pilaren ruischt het lied der verdwijning.

A. L. V. H.

